

Αθήνα, 22 Οκτωβρίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων

Θέμα: «Άμεση ανάγκη ενίσχυσης των Δημόσιων Βιβλιοθηκών σε ολόκληρη τη χώρα»

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες αποτελούν μείζονες εστίες πολιτισμού με διαχρονική προσφορά στις τοπικές κοινωνίες, καθώς διαμεσολαβούν σταθερά και αποτελεσματικά τη σχέση των πολιτών με το βιβλίο και τις ψηφιακές πηγές γνώσης. Η συστηματική διάδοση της ανάγνωσης, η παροχή ελεύθερης πρόσβασης στη γνώση και την πληροφορία, η ενθάρρυνση της ελεύθερης ανταλλαγής ιδεών, η διευκόλυνση της εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες, η προώθηση της δια βίου μάθησης, η καλλιέργεια της δημιουργικότητας των παιδιών, των εφήβων και των ενηλίκων, αλλά και η διαφύλαξη και ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, αποτελούν μερικές από τις πτυχές της πολυσχιδούς προσφοράς τους.

Ωστόσο, τα χρόνια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες είναι πολλά, ενώ η οφειλόμενη από την Πολιτεία υποστήριξη δεν ανταποκρίνεται στη μεγάλη κοινωνική σημασία τους. Η υποστελέχωσή τους είναι δεδομένη, αφού δεν πραγματοποιούνται νέες προσλήψεις, ούτε καν για την αναπλήρωση των κενών που προκαλούνται από τις συνταξιοδοτήσεις. Η χρηματοδότησή τους είναι ανεπαρκής, αφού δεν καλύπτει συχνά ούτε τις στοιχειώδεις λειτουργικές ανάγκες τους, ενώ η έλλειψη μιας μακρόπνοης εθνικής στρατηγικής για τις Βιβλιοθήκες δεν επιτρέπει την πραγμάτωση των μεγάλων δυνατοτήτων τους. Αξίζει, όμως, να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ έγιναν σημαντικές προσπάθειες για εμπλουτισμό του υλικού των Βιβλιοθηκών (Δημοσίων και άλλων). Σύμφωνα με την «Έρευνα Βιβλιοθηκών της Ελλάδος 2018»¹ που δημοσίευσε η Ελληνική Στατιστική Αρχή τον περασμένο Δεκέμβριο, οι διαθέσιμοι τίτλοι βιβλίων αυξήθηκαν από 13.256.701 το 2014 σε 14.575.374 το 2018, οι αντίστοιχοι των περιοδικών από 159.619 το 2014 σε 196.762 το 2018, ενώ οι αντίστοιχοι των χειρογράφων από 46.539 το 2014 σε 53.785 το 2018.

Πέρα από τις χρόνιες αδυναμίες των Δημόσιων Βιβλιοθηκών, όμως, παρατηρούνται τα τελευταία δύο χρόνια σημαντικές διοικητικές ολιγωρίες από την πλευρά του εποπτεύοντος φορέα, του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ), οι οποίες

¹ Βλ. <https://www.statistics.gr/documents/20181/10e37e13-0b31-d421-2883-aa2bbc3f8204>

δυσχεραίνουν περαιτέρω το έργο τους. Από θεσμικής πλευράς, οι 46 Δημόσιες Βιβλιοθήκες² της χώρας αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), των οποίων η λειτουργία διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3149/2003 (ΦΕΚ/Α/141/10-06-2003). Οι 29 εξ αυτών είναι και «Κεντρικές» Βιβλιοθήκες, δηλαδή διαθέτουν και «κινητή μονάδα» με ειδικά διαμορφωμένο όχημα και οδηγό, καθώς και ξεχωριστά βιβλιοστάσια και τίτλους βιβλίων που καλύπτουν μία ή και περισσότερες Περιφερειακές Ενότητες (π.χ. η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς καλύπτει τη Βοιωτία και τη Φωκίδα). Όλες οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες υπάγονται στη «Διεύθυνση Εποπτείας και Ανθρώπινου Δυναμικού ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ και Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών» του ΥΠΑΙΘ, ενώ εισηγητικό και συμβουλευτικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής για αυτές παίζει το Γενικό Συμβούλιο Βιβλιοθηκών (ΓΣΒ) του ΥΠΑΙΘ. Τέλος, οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες διοικούνται από πενταμελή Εφορευτικά Συμβούλια, με τριετή θητεία, τα οποία ορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΑΙΘ.

Ως εκ τούτου, οι παραλείψεις της τρέχουσας ηγεσίας του ΥΠΑΙΘ, αναφορικά με τον έγκαιρο ορισμό των μελών τόσο του ΓΣΒ, όσο και των Εφορευτικών Συμβουλίων των κατά τόπους Δημόσιων Βιβλιοθηκών, έχει οδηγήσει σε αξιοσημείωτη υπονόμηση της λειτουργίας τους. Ειδικότερα, τα μέλη του ΓΣΒ ορίσθηκαν μόλις πριν τέσσερις μήνες³ (ΦΕΚ/ Τεύχος Υ.Ο.Δ.Δ./440/07.06.2021), με καθυστέρηση δύο ετών, γεγονός που το κατέστησε ουσιαστικά ανενεργό για το διάστημα αυτό, ενισχύοντας την απαξίωσή του. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά απουσιάζει από τη σύνθεσή του εκπρόσωπος των εργαζομένων.

Ωστόσο, το σημαντικότερο πρόβλημα εντοπίζεται στα Εφορευτικά Συμβούλια. Σύμφωνα με πληροφορίες που λαμβάνουμε από ολόκληρη τη χώρα, σε πολλές Δημόσιες Βιβλιοθήκες στις οποίες έχει λήξει η θητεία των Εφορευτικών Συμβουλίων, δεν έχουν ορισθεί νέα. Σε ορισμένες περιπτώσεις η εκκρεμότητα παρατηρείται εδώ και δύο χρόνια, με αποτέλεσμα οι Βιβλιοθήκες να παραμένουν διοικητικά «ακέφαλες». Για παράδειγμα, στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς εκκρεμεί ο ορισμός Εφορευτικού Συμβουλίου από τον Γενάρη του 2021, στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λαμίας από τον Δεκέμβριο του 2020, στη «Μανούσεια» Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Σιάτιστας, στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ελευθερούπολης και στην «Παπαχαλαράμπειο» Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπάκτου από το 2019 κ.λπ. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, λόγω της απουσίας Εφορευτικού Συμβουλίου, δεν είναι δυνατό να διεκπεραιωθούν ούτε καν απλές διοικητικές πράξεις, όπως η καταβολή των απαραίτητων λειτουργικών δαπανών, αλλά ούτε να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν αναπτυξιακά έργα, χρηματοδοτούμενα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή από άλλες πηγές, με αποτέλεσμα τα σχετικά κονδύλια να επιστρέφονται αναξιοποίητα.

² Βλ. «Παράρτημα 2» στο:

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2020/%CE%95%CE%93%CE%9A%CE%A5%CE%9A%CE%9B%CE%99%CE%9F%CE%A3_%CE%91%CE%A0%CE%9F%CE%A3%CE%A0%CE%91%CE%A3%CE%95%CE%A9%CE%9D_%CE%A3%CE%95_%CE%A6%CE%9F%CE%A1%CE%95%CE%99%CE%A3_2021-2022_%CE%A17%CE%9D%CE%9A46%CE%9C%CE%A4%CE%9B%CE%97-%CE%A00%CE%9A.pdf

³ Βλ. <https://www.esos.gr/arthra/73227/oristhike-geniko-symvolyio-vivliothikon>

Επομένως:

Επειδή οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες αποτελούν αναντικατάστατα «κύτταρα» πολιτισμού για τις τοπικές κοινωνίες, ιδιαίτερα στην περιφέρεια της χώρας.

Επειδή η παράλειψη ορισμού Εφορευτικών Συμβουλίων στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες εμποδίζει τη λειτουργία τους και υπονομεύει τον αναπτυξιακό σχεδιασμό τους.

Επειδή ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μακροπρόθεσμης εθνικής στρατηγικής για τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες αποτελεί προϋπόθεση για την απελευθέρωση των μεγάλων μορφωτικών και αναπτυξιακών δυνατοτήτων τους.

Ερωτάται η αρμόδια Υπουργός:

- 1) Προτίθεται να προχωρήσει άμεσα στον ορισμό Εφορευτικών Συμβουλίων στις περιπτώσεις των Δημόσιων Βιβλιοθηκών που παραμένουν διοικητικά «ακέφαλες», ώστε να μην παρεμποδίζεται η λειτουργία τους;
- 2) Γιατί καθυστέρησε επί δύο έτη ο ορισμός του Γενικού Συμβουλίου Βιβλιοθηκών;
- 3) Σκοπεύει να λάβει μέτρα ουσιαστικής ενίσχυσης των Δημόσιων Βιβλιοθηκών, με την εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων για τη χρηματοδότησή τους και την πραγματοποίηση των αναγκαίων προσλήψεων για τη στελέχωσή τους;
- 4) Προτίθεται να προχωρήσει στη χάραξη εθνικής στρατηγικής για τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Πούλου Γιώτα

Φίλης Νικόλαος

Τζούφη Μερóπη

Αγαθοπούλου Ειρήνη Ελένη

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Αυλωνίτης Αλέξανδρος – Χρήστος

Βαγενά Άννα

Βαρδάκης Σωκράτης

Βερναρδάκης Χριστόφορος

Γιαννούλης Χρήστος

Γκαρά Αναστασία

Ζεϊμπέκ Χουσεΐν
Ηγουμενίδης Νικόλαος
Θραψανιώτης Εμμανουήλ
Καλαματιανός Διονύσιος
Κασιμάτη Ειρήνη (Νίνα)
Καφαντάρη Χαρούλα (Χαρά)
Κουρουμπλής Παναγιώτης
Λάππας Σπυρίδων
Μάλαμα Κυριακή
Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)
Μάρκου Κωνσταντίνος
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Μιχαηλίδης Ανδρέας
Μουζάλας Ιωάννης
Μπάρκας Κωνσταντίνος
Νοτοπούλου Αικατερίνη
Ραγκούσης Ιωάννης
Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)
Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)
Σπίρτζης Χρήστος
Τελιγιορίδου Ολυμπία
Τζάκρη Θεοδώρα
Φάμελλος Σωκράτης
Φωτίου Θεανώ
Χαρίτου Δημήτριος
Χρηστίδου Ραλλία
Ψυχογιός Γεώργιος